

СЯЛЯНСКАГА СІЛІЧАСКАГА НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Доля матурыстых.

Як кожны год, так і сёлета ў чэрвені некалькі дзесяткаў вучняў пакінуць съцены беларускіх гімназій, атрымоўваючы беларускую матуру. Момант атрымлівання матуры ў жыцці моладзі наагул зьяўляецца адным з найсьватлейшых момантаў, бо ён адчыняе перад юнакам новае поле да самай рожнароднай працы, як над сабой самым пры далейшай асьвеце, так і на полі грамадзкага вытворства. Але гэты съветлы дзень закончэння сярэдняе асьветы для беларускіх матурыстых у Заходніяе Беларусі зацягнуты хмары.

Перш-на-перш для далейшай асьветы на Бацькаўшчыне для беларускіх матурыстых зачынены дэльверы. Каб вучыцца далей, абсальвэнты павінны шукаць вышэйшае школы за межамі краю. Але як тормаў у далейшай навуды выступаючы матэр'яльныя абставіны. Бяз вонкавай дапамогі зусім немагчымай зьяўляецца замежная навука для Беларусаў. Калі мы маём сваіх студэнтаў заграніцаю, дык за гэта павінны быць уздечнымі тэй ці іншай помачы з боку іншых. Перадусім чэхаславацкі народ прышоў на помач Беларусам, прызнаючы больш сотні стыпэндыяў. Але калі польская ўраду не падабаецца тое, каб Беларусы вучыліся ў сваім краі, дык яшчэ больш не падабаецца яму вышэйшая навука для Беларусаў заграніцаю. І вось, як толькі Польшча пачала ўваходзіць у больш прыязныя зносіны з Чэхаславаццяй (заключэнне гандлёвага трактату) зараз чэскі ўрад спыніў выдачу стыпэндыяў новым студэнтам Беларусам.

Другой дзяржавай, якая признае стыпэндыі для беларускай моладзі—ёсьць В. С. С. Р. Калі чэхаславацкі славянскі народ мог прызнаць беларускім студэнтам стыпэндыі, то нічога дзіўнага, што свой Беларускі Народ признае сваім сынам дапамогу для здабыцца вышэйшае асьветы.

Беларуская Радавая Рэспубліка зусім натуральным правам признае гэтыя стыпэндыі для беларускай моладзі з Заходніяе Беларусі, бо гэтая моладзь дома ня мае магчымасці вучыцца. Аднак, на колькі нам ведама, радавая ўлада вельмі неахвотна прымае да сябе беларускіх матурыстых з Заходніяе Беларусі. Дагэтуль лік студэнтаў з Заходніяе Беларусі ў радавых рэспубліках даволі невялікі; мала гэтага, здараліся выпадкі, калі радавая ўлада высылаў нейдзе ў глыбіну Саюзу матурыстых, што нелегальная пераходзіла граніцу. Гэтае на вельмі ахвотнае прыймо нашых матурыстых тлумачыцца некалькімі аргументамі. Вязмоўна адзін з іх зьяўляецца матэр'яльна характеристу. Радавая Беларусь матэр'яльна знаходзіцца ў незашмат выгадных

Новыя зьдзекі.

Да фактаў зьдзеку польскай адміністрацыі над Беларусамі далучаем наступнае здарэнне, якое апісвае сам пакрыўджаны:

„27-га красавіка с. г. я прыехаў на станцыю Стоўпцы, едучы ў Вільню. Сустрэў тамака дэльвюх калежанак з стаўпецкай гімназіі, Валентыну Зарэмбоўскую і Лідзю Канкалівічанку. Яны ехалі гэтак сама ў Вільню, дзе вучыцца ў акушэрскай школе. З імі ехаў з водпуску жаўнер, калега іх, мне зусім нядавамы. Селі ў вагон разам. Едучы гутарылі, як хто правёў водпуск і вялікоднія съвяты. Нарэшце гутарка зыйшла на вялікоднія съпевы, якія, паводле звычаю, у беларускіх вёсках пляць увечары на першы дзень съвятаў. Жаўнер, які ехаў разам з назаннымі калежанкамі, апавядаў нам, што ў іхнія вёсцы прынята пляць расейскую песьню „Велік съвятый нам дэн настал“. А я казаў, што ў нашай вёсцы зусім гэтае песьні ня ведаюць. Ішыя ў вёсцы пляць „Васолы нам даісь дзень настал“, — але такіх вельмі мала, бо я ўсе ўмеець папольскую. Я расказаў, што прывёз з сабой з Вільні ту-ж песьню, перакладзеную на беларускую мову. Цяпер усе ўсе навучыліся і пляці пад час сёлетніх съвятаў. На гэтым наша гутарка абарвалася.

Калі мы пад'яжджалі да станцыі Барававічы, да мяне падышоў паліцыант № 1951, які напрасіў у мяне легітимацію. Бачучы, што зварачваецца да мяне службова, я даў яму маю студэнцкую легітимацію, якую ён забраў з сабою. Калі поезд прышоў на станцыю Барававічы, ён сказаў мне выйсці з поезду і завёў на чыгунковы пастарунак дзяржаўнае паліцыі. Калі мяне ту-

варунках, каб магла ўтрымоўваць сотні студэнтаў з Заходніяе Беларусі. Другім аргументам зьяўляецца тое, што нацыянальны элемэнт ня мае вялікіх упłyvaў на ўладу і затым камуністы-інтэрнацыоналісты ня хо-чуть, каб Менск вытвараў „зашмат“ беларускай інтэлігенцыі, якая магчыма будзе мець нацыянальную ахварбоўку, тым больш, што нашыя матурысты выхоўваюцца пераважна больш на нацыянальным духу.

Апрача вышэй усомненага, магчымым аргументам зьяўляецца наступнае: Радавай уладзе ходзе абы тое, каб у Заходніяе Беларусі зьбіралася незадаваленіе з ітснующых варункаў і цяперашняга ладу. Беларускія матурысты, будучы адсунуты ад вышэйшай школы і ад працы наагул, бо ў Заходніяе Беларусі для беларускай інтэлігенцыі няма ніякага варштату працы, будучы тым фэрмэнтуючым элемэнтам, які будзе ўсъведамляць вёску абы яе правох і магчымасці лепшай долі ў выпадку зъмены істнующага ладу. Апрача таго радавая ўлада, неахвотна прымаючы беларускіх матурыстых гэтым проціставіцца палітыцы польскага ўраду. Як ведама, польскі ўрад увесе час імкненца да таго, каб у Заходніяе Беларусі не тварыліся свае кадры інтэлі-

ды заялі, зъявіўся нейкі чалавек у цывільнай вопратцы, які з словамі: „Маём перад сабой тыповага беларуса“ і далей „я табе пакажу, як гутарыць сабачай мовай, ты бальшавік, камуніст, у Менску табе мейсца“, ды з рознымі вулічнымі лаянкамі ў расейскай мове — кінуўся на мяне, ударыў колькі разоў па твару, цягнуў за власны сарваў універсітэцкі факультэтскі знак. Здволіўшыся гэтым, зрабіў мне закід, быццам я на-маўляў жаўнераў пляць у войску беларускі нацыянальны гімн. Я рапушча запярэчыў гэтаму, падобна-ж запярэчыў жаўнера, з якім я ехаў, ды якога гэтак сама прывялі на пастарунак. Не гледзячы на гэта, мяне заарыштавалі, ды ператрасылі, б'ючы і ганебна лаючы. Пасля пан у цывільнай вопратцы пaeхau поездам, а мяне асадлалі да дыспазыціі пана асьпранта дзяржаўнае паліцыі ў Барававічах. Тамака напісалі пратакол аб усей справе, і мяне звольнілі.

У часе біцця на пастарунку былі прысутні паліцыянты № № 1464 і 1951, ды яшчэ адзін паліцыант, нумару якога я не дагледзіў.

Міхал Тулейка.

З вышэй паданага, бачым, да якой самаволі і зыдзічэння даходзяць польскія шпікі на беларускіх землях.

Усіх падпішчыкаў просім прыслать належныя за газету ірошы. Хто на прышеце падпісць падпіскі, таму будзе спынена пасылка газеты.

генцыі і такім чынам спрыяе ўсялякай беларускай эміграцыі за межы Польшчы. Калі ходзе абы эміграцыю ў ССРР, то з боку польскае ўлады няма ніякіх перашкод, бо з Радавага Саюзу зачынены зусім паварот ізоў ў край—у Заходніяе Беларусь.

Бось гэты апошні факт павінен на сябе звярнуць увагу беларускага грамадзянства. Здабываць за межамі навуку і варнунца ў край—гэта ёсьць толькі карысным для краю, але здабываць навуку заграніцай і пасля не варочацца на Бацькаўшчыну—гэта ёсьць згуба для краю. Калі мы будзем вытвараць беларускую інтэлігенцыю толькі на экспорт, то гэтым самым будзем рабіць сабе вялікую криўду, будзем памагаць польскому ўраду палянізаваць наш край. Аб гэтым павінны ведаць усе тыя съядомыя Беларусы, якія даюць магчымасць беларускім матурыстым здабываць навуку. Калі Беларускі Народ можа даваць вышэйшую навуку сваім сынам, дык гэтая навука павінна быць так арганізаванай, каб Заходніяе Беларусь на толькі на губляла інтэлігенцыю, а наадварот каб зьбірала яе. Толькі гэтай дарогай будзем магчы ўстрымаць чужацкае наступленне.

З українскага жыцьця.

Паўгоду таму назад украінскі Сялянскі Саюз і партыя Народнай Волі аб'ядналіся ў адну сялянска-работніцкую арганізацыю, з цэнтрам у Львове. Гэта арганізацыя выявіла русофільштыну, дык сябра яе пасол Васынчук з гэтакім напрамкам Сель-Роба не згадаўся, тримаючыся незалежніцкага ідзала. У рэзультате гэтай міжпартыйнай спрэчкі Цэнтральны Камітэт Сель-Робу выключыў пасла П. Васынчука з партні. З дзеянасцю Ц. К. не згадаўся холмская арганізацыя Сель-Робу, якая не парываючы сувязі з Ц. К. запрапанавала перагляд справы Васынчука, а калі Ц. К. не пайшоў на спатканье холмской арганізацыі, дык апошняя пастанавіла ўтварыць новую сялянскую арганізацыю ўкраінскі "Сялянскі Саюз".

Каб зазнаёміць беларускую грамадзянству з гэтаю новаю арганізацыяй, падаём выпіскі з газ. "Сялянскі Шлях" як органу новае партыі:

"Стаймо перад грамадзянствам на новай трыбуне ўкраінскага друкаванага слова, якую будзем уласнімі сіламі, будучы незалежнымі ў сваіх думках і дзеянасці.

Не бяром выпадкова назоў для свайго органу.

"Сялянскі Шлях" будзе праломам прабіваці дарогу ўкраінскаму сялянству да лепшае будучыны, да дабрабуту.

"Сялянскі Шлях" будзе выявіцелем сялянскай самадзейнасці, яго творчых змаганьняў на полі гаспадарства і культуры, праяўліннем палітычнай думкі зарганізаванае ў радах Сялянскага Саюзу. У сваій супольнай аснове нашыя змаганіні зьяўляюцца барацьбою за зьдзейсненіне нефальштыў дэмакратыі, за дасягненіе перавагі працы ў публічным жыцьці людзей за сацыялізм.

Наша нацыянальна-палітычнаю платформа ёсьць поўная ўкраінская незалежнасць і злучанасць. У дасягненіі гэтага будзем імкнунца ўласнаю працу будаваць украінскіе сялянска-работніцкіе жыцьцё, будзіці, арганізаваці і кіраваці ўсебаковую творчасць украінскай вёскі, украінскага працоўнага народу. Каб гэтакім спосабам украінскі сялянскі народ, у ўласцівых сабе формах, уласнаю працу збудаваць сабе мадны фундамант для сваіх сацыяльнай і нацыянальнай незалежнасці.

Датрымоўваючы слова сялянскага праўды на будзем аглядацца на тое, ці будзе яно падабацца нашым валарадам, або чужынедкім упрыгам, якія напіраюць на ўкраінства.

Дзеля таго на будзем патураці новамоднаму, яўнаму ці скрытаму маскаляфільству, таксама як і лякайскай прадажнасці, бо першае і другое аднакава шкодна для ўкраінскага самастойнага жыцьця, для яго будавання і пашырэння.

Маскаляфільства і лякайства аднакова замыкаюць дарогу для ўкраінскага сялянства да лепшае будучыны, забіваючы яго самадзейнасць, нараджаючы неапраўданы надзеі, робяць з украінскага працоўнага мас сродкі для чужых рук.

"Сялянскі Шлях" будзе змагацца за аздараўленіне ўкраінскага грамадзка-палітычнага жыцьця, выкryваючы і забіваючы маральнную гніласць, якая да яго ўкралася.

Ад дзеянасці на ўкраінскай ніве ў іх палітычнай дзеянасці, у грамадзіні і асабістых учынках будзем вымагаці чистых рук, адхіляючы лякайства, ганьбяты нездарнасць і гэшт-махерства.

Стоячы на стражы ўкраінскіх сялянскіх інтэрсаў, праводжаны вялікую прасветнаю зоркаю сацыялізму, "Сялянскі Шлях" не разумее сваіх заданьняў іначай як імкненіі да будавання ўкраінскага сілы працоўных мас на шляху да сацыяльнага і нацыянальнага волі, да здабыцца ўкраінскому народу належнага месца ў сям'і вольных народаў.

Дзеля гэтага барацьбу са сваімі праціўнікамі "Сялянскі Шлях" будзе вясіці ідэалёгічна, бяручы пад увагу іх грамадзкую працу і адкідаючы ўсякі асабістыя рахункі.

Няхай жыве незалежнае друкаване слова ўкраінскага працоўнага сялянства!"

"Паводка".

Віленскі ўрад Земляробскага банку абвесьціў у газетах, што на тэрыторыі ў раёне яго дзеянасці, г. з. на абщарах Віленскага, ваяводства, б. Гродненскага губ. і тae часткі Мінскага губерні, якая належыць да Польшчы, 27, 30, 31 мая, 2, 7, 8, 10, 13 і 14 чэрвеня г. г. адбудзеца ліцьцяція, г. з. публічная прадажа аштарніцкага зямельнае нярухомасці за каротка-тэрміновыя пазыкі ў Банку, якія яны былі сваечасна аплачаны.

Усіх ліцьцяція мае адбыцца нешта аж 650. Як бачым, дык гэта лічба не маленькая.

Сярод тых пазык ёсьць і дробныя, але

СОН ЦЕНІ.

На краплістых съязінах расы крышталовай, У зацішы ўбнітым павецьцю лістоў Спала ценъ на пасыцелі пухова маховая, Закапаўшыся ў глуб ад съятла прамянёў, А над стрэхай съятны расы брылянцістай Загаралася сонца дугой прамяністай.

I ўскалыхам адвольным, як хвала рашуча, Загудзела азнакай ахвоты паўстаць; Чарада неабнітых мільёнаў пячуча Пачала сонцу гымны падзякі пяць... Ценъ замёрла і зынікла ад зроку камэты, Што ўспывалася на горы — каб глянуць на [светы.

* * *

Не шкадую прошлых днёў,
Не шкадую прошлых сноў,
Не шкадую прошлай мукі:
Мне пустоты іх ня жаль
I марноты іхніх хваль
Ня былі маеі зарукай.

Я забыўся аб усім:
У выш распльўся прошлы дым
I ня страшна мне ўжо ў ночы,
Толькі помню аднаго,
Не забуду я таго,
Хто глядзеў мне міла ў очы.

Фр. Грышикевич.

Весьць і дужа значныя, агульную суму ўсіх гэтих пазык на жаль урад не падае і вымерліцтвавае маемасці таксама. Дык і нам рабіць гэта таксама няма вялікае ахвоты, а галоўнае рабіць гэта не патрэбна.

Аднак-же на хочацца прапусціць гэта мімалётам. Трэба хоць па момант прыпыніцца, каб адзначыць адні факт.

650 пазык, як на аштарнікаў, якіх у падаўнанімі з сялянствам зьяўляеца нязначная частка — ракорд, а гэта кідае нейкую ценъ на ўрад, бо яскрава гавора каму і з якою дапамогаю ўрад прыходзіць. Паміма гэта выяўляеца і вельмі выдатна, тая няумеласяць аштарніцкага гаспадараўванні. Няздольнасць аштарніцкага гаспадараўванні выказываецца тым, што яны ўзяўшы пазыку, гэтае яе скарысталі, што нічога не атрымалі ў абароце. Зяча страсті на марна.

А трэба ведаць, што і дзяржаўнае гаспадараўванне таксама знаходзіцца ў іх мады і ўлатзе, дык я дзіва пасыля гэтага, што дзяржаўнае багацьце памельшаецца, падгрывіваючы яго толькі штучным спосабам: пазыкую гроши за межамі дзяржавы. Ня дзіва, таксама, што банкіры яя вецаць польскаму ўраду, а дамагаючыя кантролі над дзяржаўнымі фінансамі!

Закладайце прыватныя беларускія школы.

Паводле існуючых законаў Беларусы маюць права мець на толькі прыватныя беларускія школы, але і дзяржаўныя. Аднак гэтае права на ўрадовыя беларускія школы дагэтуль не праведзена ў жыцьці. Не адказваючы зусім ад урадавых школ і вядучы далей систэматычна складаныне дэклараціі нам трэба ў меру магчымасці, старацца закладаць хоць прыватныя беларускія школы.

Каб памагчы сялянам закладаць прыватныя беларускія школы, Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры бяра на сябе ўсе клюпаты ў справе атрымлівання ад уладаў дазволу.

У сувязі з гэтым, зварачаемся да сялян, з клічам: закладайце свае прыватныя беларускія школы! Сяляне, якія хочацца залажыць прыватную школу павінны напісаць у Інстытут (Вільня, Завальная 6—5) заяву і падаць даныя:

1) У чым доме мае быць школа? Падаць размежаваніе дома (даўжыня, шырыня і вышыня), сколькі вакон і дзвіярэй і далучыць плян дома (можна плян нарысаваць самім).

2) Пасывічаные ад павятовага доктара, пасывічане староствам, што кватэра пад школу адказвае гігіенічным варункам.

3) Спісак дзяцей у школьнім веку (ад 7 да 14 г.), падаючы іх веck.

4) Прозывішча і імя вучыцеля, яго адрэс, вучыцельскія кваліфікацыі, нацыянальнасць і вера.

Такія заявы трэба прыслаць у Інстытут найпазней да 15-га мая с. г., бо школьнія ўлады прымітаць заявы на прыватныя беларускія школы толькі да 1 чэрвеня.

Бел. Інст. Гасп. і Культуры.

З жыцьця пад Польшчай.

Першамайская сівяткаваньне.

У Вільні сёлета работнікі сівяткуючы першамайскую сівята разбіліся на дзіве группы, а дзеля гэтага адбыліся два паходы. Адзін паход быў наладжаны прафесіянальнымі саюзамі з удзелам партыі "Працоўнік" пры хільдных да саюзаў і другі паход наладжаны польскай сацыялістычнай партыяю — правіцаю.

У часе паходаў былі паракіданныя камуністычныя адэзы. Пляші "Інтэрнацыянал" і беларускі народны гімн "Ад веку мы спалі".

Не абышлося без арыштаў.

У Варшаве не абылося і на гэты раз бяз крыва. Там таксама, як і ў Вільні былі два паходы, адзін пэзэсаўскі, а другі камуністычны. Паходы стараліся адзін аднаго кампрамітаваць. Умешалася паліцыя, у результате чаго паходы настала страляніна, а вынікам яе адзінаццаць работнікаў было ранена.

Адбыліся арышты ў Кракаве і Львове.

Свята манархістых.

Сівята 3-га мая, якое польская дзяржава лічыць дзяржаўным сівята, віленская газета "Słowo" называе гэтае сівята — сівята манархістых.

Не адбіраючы гэтага манаполю ад манархістых зацемім, што найлепш за ёсць, гэтае "Słowo" высывяліла праўду. Дык як-же іначай! Польская газета "Słowo" выдаецца саюзам аштарнікаў, які імкнецца да таго, каб адрадзіць у Польшчы ўладу караля і гэтае ж "Słowo" сівята 3-га мая лічыць сівята выключна манархістых.

Гэтага для нас даволі каб зрабіць адпаведныя і зусім трафныя вывады, як з самога трэцімайскага сівятаўства максымальна карысьці з імі не па дарозе.

Мы сяляне імкнёмся правяцьсі самую рэдкалінную зямельную раформу, а яны манархісты наадварот, жадаючы на толькі скасаваць усікія пачаткі ў гэтым рэформе, але ж затушыць на т і думку аб ёй.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газету "Сялянскую Ніву".

Як гэта выглядае.

"Польская Дырэкцыя Страховак ад агню выпрацавала новыя правілы забясьцячэння для запэўпенія жыхарству максімальнаї карысьці з прымусовай страхоўкай".

"Успамянутае распараджэнне мае на мэце падвысіць ацэнку будынку па магчымасці да яго запраўдай вартасці, пры адначасным падніжэнні страхавае платы".

Дык вось як спрынта гаворыцца... Але ж паглядзімо як гэта будзе выглядаць у запраўднасці...

"На тэрыторыі быўшага Кангрэсаўкі ацэнчныя нормы, а знача і сумы застрахаваныя павышаюцца на 33½ проц., нарашце аштарну б. расейскага забору павышаюцца гэтае ацэнка на 50 проц."

Калі-ж гэтае, дык змененныя нормы ацэнкі будуть вынасіць 70 проц. запраўднае вартасці будынку. Павысіць яшчэ ашэнку немагчыма, гэтае кака Дырэкцыя, дзеля таго, што жыхарства яя можа выплачваць страховае складкі". Вось як рупяцца аб жыхарстве!

Гэта адносіцца да павышэння ашэнкі будынку. Цяпер ж пяройдзім да падніжэння страхавае складкі.

"Зъмяншэнне страхавое платы павіжаецца на 20 проц. вясковых будынкаў і 25 проц. мястыхіх".

Гэтакія страхавыя палёгкі, страхавая дырэкцыя абяцае яшчэ зрабіць, калі на гэта дазволіць варункі.

Мы на хоч

Што дзеецца ў съвеце?

Першае мая ў Маскве.

1-га мая ў Маскве ўжо з самае раніцы не гледзячы на дрэнную пагоду на вуліцах Масквы паўстаў жывы рух. У съвяткаванні бралі ўдзел войска і ўесь бальшавіцкі дзяржаўны апарат.

Адбыўся вайсковы парад, які прыняў Старшина вайсковага рэвалюцыйнага савету Варашылаў.

Пасля параду адбылася прысяга маладых чырвонаармейцаў пад гарматні салют.

Ад імяні ўраду прывітаў войска старшина ўраду Рыкаў, ад Камітэту Мэрфі і ад Компарты Бухарын.

Па заканчэнні мітынгу войскі праішлі цэрмоніяльным маршам перад маўзалеем Леніна. Усяго праз чырвоную плошчу праішло каля мільёну чалавек за адзін дзень, дык ня даіва, што і 2-га мая таксама съвяткавалі, але ўжо дзеля таго, каб адпачыць ад першамайскіх съвяткаванніяў.

У Кітайскім катле.

Гэтымі днямі прыходзяць вельмі пераменныя весткі, дык устанавіць што-колечы падобнае на праўду немагчыма.

Газэты пішуць, быццам гэта Чанг-Кай-Шэк з армій ў 80 тысяч чалавек ідзе на Ханькаў, то ізоў быццам Чанг-Тсо-Лін заняў Ханькоў сваімі вайскамі. Як відзім дык хатнія крывавая барацьба ў Кітаі зачыгнулася і што там робіцца дакладна, нельга разабрацца.

Есьць весткі, што там дзе пануе бальшавізм, дык і пануюць разрахункі з буржуазнымі клясамі.

Жонка расейскага прадстаўніка Барадзіна і 45 расейцаў заарыштаваных у Пекіне адданы суду. Разгляд справы вядзецца тайна.

Літва.

Міністар Асьветы д-р Бістрас і Міністар Скарбу Карвяліс вышлі з ураду. На іх места называюць кандыдатаў на м. асьветы інж. Шакеніса і на м. скарбу Пайраўскаса.

29 красавіка г. г. ваенны суд у Коўні разглядаў справу некалькі асобаў вінавачаных у дзеянісці варожай сучаснаму ўстрою дзяржавы і ўрӯду.

Адзін з адвінавачаных Я. Каўненкас асуджаны на 20 гадоў цяжкага вастрогу, а рэшта на 8 і 6 гадоў цяжкага вастрогу.

Асуджаных на съмерць пасла Паюса і афіцэра Тарнаў прэзыдэнт Літоўскай рэспублікі памілаваў, а сержант Жэмайтіс растрэляны.

Італія.

Італія правашыруе вайну з Югаславіяй. Мусаліні энэргічна вядзе захопніцкую палітыку на Балканах.

Італія збірае сваё войска да граніцы Югаславіі.

Італьянскі прадстаўнік у Баўгарыі запрапанаваў цару Барысу ўдзяліць частку Югаславіі, калі Баўгарыя аднясенца прыхільна да Італіі на выпадак вайны між ёю і Югаславіяй.

Баўгарыя гэтую прапанову адкінула.

Японія.

Новы японскі ўрад вядзе ніпрыхільнью палітыку да Савецкага Саюзу. Японія маніца заняць Харбін і кітайска-усходнюю чыгунку, якая належыць да Рәсеi.

Амерыка.

Рака Місісіпі гэтак шырока разылілася, што заліла ня толькі Новы-Арлеан але-ж і частку штату Люзіана, ахапіўшы патопам яшчэ два іншыя месцы.

Места Александрыя якое мае 25 тысяч жыхарства зьнікла пад вадою. З вады відаць толькі каміны. Вада ўжо сама прарвала ў шасьці мясцох берагавыя загарады.

200.000 амерыканскіх грамадзян гэтай паводкай матэрыяльна вельмі ўцярпелі, іх маємасць зьнішчана.

Амерыканскі Чырвоны Крыж хутка прышоў з дапамогаю і ў часова настаўленых бараках размысціў гэтых 200.000 ахвар паводкі, якія асталіся бяз дахаў над галовамі.

Радаваяnota Кітаю.

Паведамляюць з Пекіну, што з прычыны арышту расейскіх урадоўцаў і жонкі камісара Барадзіна, радавы ўрад прыслалі вострую ноту, у якой зямлюле, што Масква бязумоўна зробіць адпаведныя крокі, калі да арыштаваных расейцаў будуть таксама адносіцца, як нідаўна да кітайскіх камуністаў.

Парады ў справе закладання коопэратываў.

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры, дбаячы аб матэрыяльным дабрабыце сялянства і гаспадарчым развиціем краю, аднай са сваіх імкненца да пашырэння коопэраторства. У сувязі з гэтым Інстытут залажыў у Вільні Коопэраторуна-Гандлёвый Курсы, на якіх некалькідзесят Беларусаў атрымалі патрэбную мінімальную веду для залажэння і вядзення коопэраторства. Дзеля таго, што ня ўсім магчымы быць і акончыць такія курсы, Інстытут, у меру магчымасці практыве арганізація Карэспандэнцыйныя Коопэраторуныя Курсы, якія можна будзе праходзіць, седзячы дома, на вёсцы (мястечку).

Да часу пакуль будуть арганізаціі такія курсы Інстытут блесплатна ўсім жадаючым дасыць парады ў справе закладання коопэраторства, спажывецкіх таварыстваў, малачарнія, крэдитовых таварыстваў (банкаў) і інш.

За парадамі трэба зварачвацца па адрэсу: Вільня, Завальная 6.

Беларускі Інст. Гасп. і Культуры.

Грамадзяне,

запісываюцца ў сябры Інстытуту!

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры ёсьць аднай гаспадарчай беларускай установай і аднай з найпаважнейшых культурных арганізаціяў у Заходній Беларусі. Інстытут утрымлівае дзяльне прыватныя беларускія школы і коопэраторуна-гандлёвые курсы. Каб Інстытут мог шырэй павялічыць гаспадарчую і культурную працу, патрэбна падтрыманы беларускага грамадзянства. Дзеля таго, што нашае грамадзянства знаходзіцца ў вельмі цяжкіх матэр'яльных абставінах, цяпер яно ня можа нясьці вялікіх афяр на свае арганізацыі. Але афяроўваючы і маленькія сумы пры вялізарным ліку афяраныкаў могуць сабрацца паважныя сумы, за якія можна шырэй павялічыць працу карысную для ўсяго беларускага грамадзянства. У Заходнія Беларусі ёсьць каля $2\frac{1}{2}$ мільёну Беларусаў і калі-б з кожнае сям'і (хаты) афяравацца па 1 зл. у год, то разам зъбярэцца сума каля 500.000 зл. За такія гроши можна павялічыць толькі культурную працу, але і гаспадарчую, з якое будзе мець карысць усё беларуское грамадзянства.

Дык маючы гэта на мэце, кожны съвядомы Беларус пасыпшыся запісацца ў сябры Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Інстытут не зьяўляецца палітычнае партыяй, а толькі гаспадарча-культурным таварыствам і заўтам сябрамі Інстытуту можа быць кожны съвядомы Беларус бяз розніцы пялітычных перакананняў. Сябры Інстытуту аплачваюць у год толькі 1 зл. сябровскіх складак і аднаразова ўступных 1 зл.

Хто хоча запісацца ў сябры Інстытуту павінен прыслать заяву зъместу:

У Беларускі Інстытут Гасп. і Культуры
у Вільні, Завальна 6.

ЗАЯВА

Ветліва прашу залічыць мяне ў сапраўдныя сябры Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Адначасна дакляроўваю акуратна аплачваць сябровскую складку і тасавацца да Інстытуту і Рэгуляміну Інстытуту.

(—) подпіс

Вёска	192
Воласць	
Павет	
Пошта	

Дня 192

Пасля залічэння, кандыдата ў сябры Інстытуту, ён атрымлівае сябровскі белет. Перад атрыманнем белету кожны новапрыняты сябрас павінен заплаціць 1 зл. уступной складкі і найпазней за 3 месяцы ад дня атрымання белету заплаціць 1 зл. сябровскіх складак.

У мясцовасці, дзе знойдзецца я, менш як 3 сапраўдныя сябры Інстытуту могуць яны залажыць Гурток і самастойна вяшыці працу.

Пакуль няма такога гуртка на месцы кожны нова-прыняты сябра Інстытуту будзе належыць да Аддзелу або Цэнтралу Інстытуту.

Дык кожны съвядомы Беларус, якому добра адраджэнне Беларускага Народу, кожны селянін, які хоча для сабе і сваіх суседзяў лепшай долі, запісваецца ў Інстытут.

Цэнтральны Урад Інстытуту.

**Ніколі не зністажай газэты,
прачытауши дай ле суседу.**

НАВІНЫ.

— Лекцыя ў Інстытуце. У суботу 7-га мая ў Інстытуце гр. Каруза прачытае лекцыю на тэму: „Ідзэл Народнай культуры“. Начатак лекцыі а 7 гада. увечары. Уваход вольны.

— Угодкі съмерці К. Свяяка. З прычыны першых угодкаў съмерці беларускага паэта К. Свяяка ў нядзелью 8-га мая а 7 гада. увечеры Інстытуту ладзіцца акадэмія з наступнай праграмай: 1) Лекцыя кс. А. Станкевіча на тэму „Агульная характарыстыка творчасці К. Свяяка“. 2) Дэкламація вершаў К. Свяяка. 3) Сыпевы.

Уваход вольны.

Апрача акадэміі ў гэты дзень а 3 гадзіне адбудуцца адведзіны магілак беларускіх пісьменнікаў на Росце.

— „Скарб“. Вышла з друку вершаванае народнае апавяданье „Скарб“ твор Я. Васілеўскага. Як ведама, беларускія вершы заўсёды бываюць тонічныя (глядзяцца белар. паэтаў Купалу, Коласа) і Я. Васілеўскія ўлажні ў свой твор съявілі. Гэтакія вершаванье падходзіць толькі да тых моваў, якія маюць заўсёды націск на адным месцы слова. Беларускія слова падпадаюць пад націск у рожных частках, дык дзеля гэтага сілябічны беларускі верш ня мае рымскіх гутавін.

— Загнівалася ліха. „Беларускі Даень“ абурнуўся на „Сял. Ніву“ за тое, што яна называе яго запраўдным імем, г. знача польская газета ў беларускай мове, выдаваную за польскія гроши, каб баламуціць нашае сялянства і рабіць палянафільскую палітыку.

А абурнуўшыся, каб кальнуць „Сял. Ніву“ „Беларускі Даень“, ці праўдзівей „Беларуское Ліха“ зъмесціў фокусы фэльетон. У гэтым фэльетоне „Беларускі Даень“ робіць „Сял. Ніву“ гэтакія закіды, што рэагаваць ня варта.

Дык хто-ж будзе верыць „Беларускаму Дню“ калі кожнаму ведама, што ён на тое і паўстаў, каб кідацца гразю ў запраўдных Беларусаў і шчырых дзеячаў на ніве нацыянальнага адраджэння і сацыяльнага вызваленія.

— У Віл. Гуртку Бел. І. Г. і К. З прычыны выхаду Я. Зянюка з прэзыдыму Віленскага Гуртка Белар. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, аўтаматычна ававязкі старшыні гуртка пераходзіць на грамадзянку Г. Карузянку, як на першага кандыдата.

Другая кнішка „Сахі“.

Другая кнішка „Сахі“ таксама як і першая на свайму зъместу зъяўляецца чиста вяскова-гаспадарча.

Зъмест яе гэтакі: „Як жывуць сяляне ў Данії?“ Падаючы весткі аб жыцці датскага сялянства, „Саха“ робіць выклады, што да таго высока культурнага роўня ў сваім зямляробстве, які дае даткаму сялянству дабрабыт, яно дайшло, прадай, навукай і арганізаціяю. „Саха“ радзіць і нам трываліца гэтага самага.

Цікавым зъяўляецца другі артыкул „Як зъяўляецца ураджайнасць зямлі“. Аўтар гэтага артыкулу ўзяў важную тэму і, трэба аддаць справядлівасць, робіць трафічны выклады.

Далей ідзе артыкул аб лубіне, але гэты артыкул нічога новага не прыносіць, бо сялянства ўжо добра зразумела карысць ад лубіну, дык, на магчымасці, і карыстае з яго.

Да нас пішуць.

Спробы арганізація „Sokół“.

У м-ку Свірі, Свянцянськага пав. знайшліся замістечкавыя з асобы, якія началі арганізацію дружыну „Sokół“. З іх быў адзін Украінець, другі тутэйшы, Беларус, а трэці з „Królewstwa“ рыбалоў.

Вось яны началі нагаварваць мястечкавую і вясковую моладзь, каб усе запісаліся ў гэтую дружыну, абыцаючы ім, што дастаручуць радзіе і кінематографічны апарат. Хто запішыцца ў гэтую дружыну, будзе бясплатна слухаць радзіе, у якім можна чуць съевты, танцы, разгаворы з усяго съвету, а таксама будзе бясплатны кінематограф. Зацікалася моладзь і начала ўпісвацца ў гэтую дружыну, уносячы па 2 зл. уступных.

Набраўши гроши, арганізаторы началі купіць; пракуціўши сабраныя гроши ізноў началі зьяўляцца ў мястечка, кажучы, што начём прадназначанаю працу ад шчаслівага дня „3-га мая“ с. г.

Дык, паважаная моладзь, на радзіе-бы Вам заставацца панскімі слугамі, досьць дагэтуль мучалісь пад кнутам панічны, цяпер памалу асьведамляемся і назаўсёды мусім памятаць хто наш прыяцель, а хто вораг.

Вінцковіч.

Беларуская лекцыя.

(М-ка Нова-Мыш, Баранавіцкага пав.).

З ініцыятывы Новамышскага Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры 19-га красавіка с. г. была прачытана тут гр. Карузо першая беларуская лекцыя на тэму: „Адкуль узьнік беларускі адраджэнскі рух“.

На гладзячы на пэўныя перашкоды з боку мясцовых уладаў, на лекцыі сабралася шмат слухачоў.

Слухачы былі вельмі захоплены гэтаю лекцыю, якая ня мела агітацыйна-партыйных аргументаў, а насіла харктар чиста культурнага стылю і асьветавы.

На прысутных зрабіў вельмі добрае ўражэньне той кароткі агляд гісторычных падзеяў, аб якіх прысутныя даведаліся толькі цяпер. Аб гісторыі Беларусі тут да гэтага часу мала хто ведаў.

На заканчэнні лекцыі дзяякані лектару сільнымі воплескамі; кожны прысутны Беларус, пазнаўши свою гісторыю быў безумоўна вельмі ўдзячны таму, што праліў съятло яго съведамасці.

Адначасна Новамышскі Гуртак Б. І. Г. і К. гэтым выражает шчырую падзяку грам. Карузе за яго карысную лекцыю і просіць не забываць наш куточак у будучыне, просіць адведаць нас часцей для пашырэння і паглыблення съведамасці нашага народу.

Таксама шчыра дзяякуем нашым пабраціям пажарнікам за салю, з якой яны ахвотна нам дазволі скарыстаць у мэтах адчытанні вышэй памянутай лекцыі. Яз—скі.

Слаткала такі ліха.

(Тэлеханы, Косаўскага пав.).

Ішчэ адзін раз напішу пра „нябошчыка“ паштара Ан. Пяліву. Можа хто падумае, што ён і сапраўды памёр, але дзе там! Гэтакія благія людзі ня скора ўміраюць! Ён цяпер не ў труне, а ў турме сядэць у Пружанах. Туды сам папаў, куды добрых людзей бяз віны пхайды шмат з яго ласкі туды папала. А якожа ён стараўся, каб стары Беларус А. Татарчук папаўся, але не ўдалося, а сам дык умалоўся і як не круціўся—праўда і справядлівасць перамаглі.

Надта прыяцельствавалі з паштаром Пяліваю камэндант пастарунку і войт, які нават прозвыщча перайначыў з Кавалевіча на Кавалеўскую і стаў панам, але ж ці-ж яму да твару быць панам, калі ён Кавалеўскі—Беларус, а перакінуўшыся на Паляка, астаўся гэтакім самым мужыком, якім і быў. Толькі круціць дык добра ўмее, бо пабудаваў два дамы. Першы дом пабудаваў тагды, як пайкі выдаваў сіротам, а другі як войтам стаў.

Прияцельствавалі яны з Пяліваю, калі Пяліва быў паштаром, дык і тагды, калі ў турму забіралі, таксама зрабілі на прыяцельску. Вывезлы як вельможнага пана на войтавых конях уночы, ведама, каб ніхто ня бачыў, ды не насымяўся ўвочы.

Вось, браточкі, як яны тримаюць адзін аднаго, ня гэтак як сяляне!... за нашу неарганізаванасць падліція часта адпраўляе нас бяз віны і як ня чалавека. Бачыце, як злодзея паштара, дык з вялікаю пашанай адвязылі.

Відаць, што праўда съвеціць як сонца, хоць і закапалі яе, але-же яна неяк часамі праўбіаецца на паверх, бо зладзея пачынаюць троху стыдаца, хоць здаецца нечага было-б сты-

дацца, бо папольску не гаворыцца ўкраў, а „zdeufraudować“, бачыце як пекна!...

Мне здаецца, што гэтакія людзі, якія мяняюць сваю нацыянальнасць, не павінна бытъ стыдаца, ажно і іх сорам ахапіў. Ну як-же, хоць не ўкраў, а здэфраўдаў, але-же усётакі ў бэль дзень неяк ня гожа развязітаца з прыяцелем.

Дык вось знача, усё-же такі прыйшоў канец Пяліве, прышлося развязітаца з патэфонам, пікелевым ложакам і мяккаю мэбллю, якую нахыні за крадзенія гроши.

Жонка паштара выехала ў Вільню, дзе будзе атрымоўваць запамогу як безработная інтэлігэнтка.

А. Шышка.

Спектаклі на вёсцы.

(Ляховічы, Баранавіцкага пав.).

На праваслаўны Вялікдзень хлоццы з в. в. Жарабковічы і Канюхі, Ляховіцкага гм. Баранавіцкага пав. ладзілі спектаклі. На другі дзень Вялікадня ў Жарабковічах была адыграна: „Дрыгва“ Аляхновіча. Г'еса прыйшла вяла, не зрабіла вялікшага ўражання на прысутных, дзеля незразумелага для вясковага глядзельніка сэнсу, хоць некаторыя аматары, напр. у ролі Галубоўскага і Лекдугны ігралі памастацку. Чублік быў поўны магазын (спектаклі ладзяцца ў магазыне, дзе перад вайной ссыпалася зборжжа), многа хлапцоў напрыходзіла з суседніх вёсак, на т некалькі вайсковых асаднікаў. Спектакль закончыўся скокамі, якія спакойна без жадных авантур працягнуліся аж да рапіцы. Публіка захоўвалася прыстойна.

У Канюхах на 3-ці дзень Вялікадня ставілі: „Суд“ Галубка. Г'еска ўдалася вельмі добра, съмеху было цэлае мора, а волескі па заканчэнні не сціхалі з паўгадзіны. Надта была арыгінальная віпратка і добры грым. Пасылья прадстаўлення хлоццы дэкламавалі вершы: „Вялікдзень“, „Хрыстос Уваскрос“, „Мой пагляд і мэта“, „Акуляры“, „Вучыся“ і шмат другіх.

З суседніх вёсак ніхто не прыходзіў, бо перашкодзіў дождик. Аднак аматары канюхоўскія мала тужаць па гэтым, пачынаючы сябе тым, што на другі раз праправіцца. Вытрывалы хлоццы, яны ні перад чым не застанаўляюцца, усякія перашкоды змагаюцца на сваёй дарозе, ілучы ўсё наперад ды наперад. Колькі ўжо было непараўменяў, спрэчак, не адзін раз вечаўна прыносіла дэфіцит, аднак гэта іх не палохает, не адбівае ахвоты да працы, а наадварот, што раз больш заахвочвае. Яны ўжо дзесяткі разоў ставілі спектаклі, так што трэба баяцца, што з часам Віленскі рэпертуар скончыцца і тагды не будзе матэр'ялу—вось клопат!

Чэсьць Вам — энэргічныя працаўнікі на піве адраджэння Бацькаўшчыны!

Прыяцель.

Прыслужнік.

(Пружанская воласць).

У нашай воласці ёсьць войт, які будучы Беларусам, хоча стацца „крулявякам“. Пакуль яшчэ служыў на лесапільні, ды апранаўся як кожны сялянін, быў чалавекам. Але пасада войта зусім яго сапсула. Пачаў адаўвацца папанску, задзіраць у гару нос ды прымуржвацца паном. Бясконца ненавідзіў беларускіх газет, а як сяляне з в. Шэні прышли, каб пасъведчыць дэкларацыі на беларускую школу, то так мноства іх натузаў, што кожны „благаславіў“ войта як „добра“ гаспадара воласці. Затое, калі ў воласці прыедае які пан, дык перад ім чуць не на калені становіцца і ёсьць ведама ўся кандэлярыя восьміцца, каб скарэй споўніць („залатвіць“) справу пана.

А сам войт ня толькі з панамі але і з сялянамі пачынае гутарыць ужо папольску, толькі ягоная мова вельмі камічна выглядае, бо войт нязнаючы польскую мову, перарабляе беларускія слова быццам на польскі лад.

Невядома толькі чым скончыцца гэта падліванье, бо беларуская прыказка: „служы пану верне...“ часта збывеецца.

Мікалай Бедны.

НАШАЯ ПОШТА.

Сапоцьку: Вы не падходзіце пад закон аб чыншавіках, ці арэндатарак і затым улада як захоча, так можа паступіць з Вамі.

Асіповіч: Вашае пісьмо прынялі да ведама.

Керскому: „Флірт“ можаце выпісаць з кнігарні—Вільні, Завальнай 7. У справе прыхватнай школы прысліце даныя, абы якіх зъмешчана ў гэтым нумары „Сял. Нівы“. Пасады ніякіх ня маюць.

Семашкевічу і Пракапені: Друкі паслалі.

Ст. Грынкевічу: Газету пасыл. увесь час.

Кузьміцкаму: 25 гр. перадалі ў „Саху“.

Жыхарам в. Яковічы: Білеты паслалі. Дубовіку, Казлоўску, Г. Матусевічу: пробны нумар паслалі.

Т. Асіповічу, II. Асіповічу, Стэфановічу: газету пасылаем.

Дасталі ад:

Пятроўскага А., Назарука I., Баліцкага Б., Шымчака А.—па 2 зл.

Канаховіча Панталея, Карновіча А., Іванкі М., Шыбути А., Маліка В., Сыманоўскага В.—па 1 зл.

Куток съмеху і сатыры.

Усё разам.

— Ты заплаціў штраф за тутун?

— Не! чакаю пакуль придзе яшчэ за лес, за комін, за сабаку, за студню, за съметнік, ды тады ўсе разам аддам, а то што дзесяць раз буду насыць?!

— Гаспадар, чаму хлява ня крыце?

— А як крыць, бачыш, допч ідзе.

— А чаму ня крыце як пагода?

— А нашто-ж крыць як пагода, тады не цячэ.

Фабрычны склад турбінаў, машынаў і млынскіх каменяў ФАБРЫКІ Г. КУЛІК у ЛЮБЛІНЕ

РЭПРЭЗЕНТАНТ ТЭХНІК

Ст. Стобэрскі і С-ка

Кантора і склад: Вільня, Міцкевіча 9. Будова і перабудова машынаў. СПЭЦЫЯЛЬНЫЯ ТЭХНІЧНЫЯ ПАРАДЫ. Праекты, падлічэнні, пляны. Спэцыяльныя ўладжэнні „Кашарнія“.

— Заступніцтва фірмы БРАТЫ БЮГЛЕР Узвіль (Швайцарыя) МЛЫНСКІЯ МАШЫНЫ.

— Заступніцтва фірмы інж. Г. КІНДТ, Радом ВОДНЫЯ ТУРБІНЫ.

— Машыны, што ёсьць на складзе: ВАЛЬЦАВЫЯ ПАСТАВЫ АДЗІНОЧНЫЯ і ПАДВОЙНЫЯ, АЎТОМАТЫЧНЫЯ ПЭРЛЯКІ „MARS“, КАМЕНЬЛІШТУЧНЫЯ і ФРАНЦУСКІЯ, МАШЫНЫ ДЛЯ АЧЫСТКІ ЗЯРНЯ, МАШЫНЫ ШМЭРГЛЁВЫЯ і ШЧОТКАВЫЯ, АСЬПІРАТОРЫ, АРФЫ „TRYIEURY“, ПЛАСКІЯ СІТЫ „PLANZICHTRY“ ВІСЯЧЫЯ і СТАЯЧЫЯ, МАШЫНЫ ГРЫЗКОВЫЯ „REFORMY“.

— Даставляем: ГАЗАВЫЯ і СПАЛІНОВЫЯ МАТОРЫ, ШВАЙЦАРСКУЮ СЕТКУ НА СІТКІ.

— Фірма дае ўсю бясплатна ўсялякія парады ў справе будовы млыноў, уладжавання грэблі і інш.

Адрэс: Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 9, ST. STOBERSKI i S-KA.

Прыймаецца падпіска на папулярны Беларускі месяцнік сельскага гаспадаркі

„САХА“

знаёміць з навінамі агро-намічнай навукі і з дасягненнем даследчыкаў-сялян.